

Кучерява Алла Павлівна, курсант 1-го курсу
факультету №3 НАВС *Науковий керівник:*
Легін Л. М., доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін факультету №3
НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

ПРИНЦИП ГУМАНІЗМУ У ПРАВІ

Першоджерелом розвитку будь-якого суспільства і цивілізації завжди був і є гуманізм, який є основною характерною рисою у людини і людяності. Актуальним питанням у сучасному світі є конструктивна звитяга до всього, що принижує людську гідність. У сфері права центром постає людина. Також, гостро стоїть питання про забезпечення та вдосконалення загальнолюдських цінностей, висвітлення та забезпечення охорони прав людини, громадянина у державі. Під

поняттям «гуманізм» криється загальне положення про права та свободи людини, прояв поваги до людини, захист її гідності, честі. Основний зміст розвитку суспільства і становлення справедливої правової держави полягає у створенні сприятливих умов для суспільного життя, та життя у державі. Тому науковий інтерес полягає у розкритті принципу гуманізму у праві.

Гуманізм - це філософський і етико-соціологічний принцип відношення до людини як до вищої цінності. Під категорією «гуманізм» розуміється одразу декілька критеріїв. З одного боку це спрямування на взаємозв'язок із правовим, публічним, природними системами. З іншої точки зору це вияв суспільної та індивідуальної свідомості на людину її внутрішній стан та зовнішню світоглядність з іншими особами.

Розкривається гуманізм не тільки у соціальному становищі а й у правовому статусі громадянина. У структурі правового статусу громадянина головним елементом є суб'єктивні юридичні права, свободи і обов'язки, які передбачені Конституцією, іншими нормативно-правовими актами певної держави. Концепція прав людини є універсальною тому, що вказані у ній можливості вільної життєдіяльності, незалежно від її расової, національної приналежності, статі, соціального і майнового стану. Кожна країна світу, яка взяла на себе зобов'язання виконувати міжнародні угоди, у тому числі щодо прав людини, повинна керуватися принципами і нормами цих угод у своєму внутрішньому законодавстві. Це є дуже важливою основою для вдосконалення життєдіяльності.

Цей принцип визначає загальну націленість права та забезпечення суб'єктивних інтересів та засновується на конституційному визнанні прав та інтересів людини вищою соціальною цінністю. Принцип гуманізму передбачає неможливість застосування заходів примусу, що принижують людську гідність.

Гуманістичний підхід повинен бути ключовим у відносинах людини і держави. Цей підхід заснований на розумінні людини, як мети, а державної влади - як засобу для

досягнення мети. Його зміст - права, що належать людині від її природи, які є невід'ємними. Основним завданням держави і суспільства є дотримання цих прав, їх охорона та захист від порушень, а також, створення умов для їх реалізації. Конкретний зміст і обсяг прав змінюються і розширюються з розвитком суспільства, самі ж фундаментальні права залишаються незмінним [1, с. 134].

Головним началом фундаментального характеру гуманізму є особливий характер його зв'язку з особистістю. Усвідомлення людиною своєї власної людяності, її ресурсів і можливостей - це вирішальна інтелектуальна процедура, як призводить її з рівня гуманності на рівень гуманізму. Принцип гуманізму пов'язаний з піклуванням держави про безпеку людини, з людяністю, повагою до людської гідності.

Наприклад, кримінальний закон заперечує жорсткі, болісні та тілесні покарання, та не має за мету помститися особі, яка вчинила злочин, а саме покарання прагне повернути цю людину до суспільства, колективу, сім'ї. Санкції статей особливої частини Кримінального кодексу України відповідають ступеню небезпеки злочину. Гуманізм кримінального права полягає і в тому, що особа, яка вперше вчинила злочин невеликої тяжкості, може бути звільнена від кримінальної відповідальності з передачею на її поруки (ч. 1 ст. 47 КК) [2, с. 85].

Правова держава в Україні знаходиться на початковому етапі, її встановлення потребує виконання забезпечення меж свободи індивіда, неприпустимості порушення рівня свободи, заборони порушення прав та свободи, заборони порушення права та неможливості застосування примусових засобів, не заснованих на праві.

Отже, сутність цього принципу полягає у повазі до гідності, прав і свобод людини і громадянина. Науковці приділяють увагу поширенню гуманізму у сфері правозастосування. Найбільш змістовно цей принцип проявляється у відносинах особи і держави. Гуманізм належить

до принципів, що є визначальними при побудові та діяльності апарату держави, що забезпечує прерогативу загальнолюдських цінностей над будь-якими іншими та сприяє задоволенню інтересів особи і суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права / О.Ф. Скакун. - К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. - 520 с.
2. Кельман М.С. Загальна теорія держави і права / В.П. Шуманський, М.С. Кельман. - Тернопіль.: "Термо-Граф", 2005. - 477 с.